

(CD-78) ૨ – કર્મોનાં સ્થાનો ભારી-ઊંડાં

કર્મોના સ્થાનો ભારી ઊંડાં, જ્યાં ડૂબો ત્યાં 'ગૂંચ' છે
છે ધર્મ-સ્થાને ઓછું પાણી, જ્યાં તરો ત્યાં 'સૂઝ' છે
છે જગત-સાગર વમળ-વાળો મોહ-લહેરું લૂંટશે
છે દેહ-નોકે, પાંચ કાણાં ગફલતીથી બૂડશે
પરક્ષેત્રમાં મુકામ છે ને ભ્રાંતિથી મજબૂર છે
અથડાય છે સહુ 'ઘાટ' માં પણ દેહ ક્ષણ-ભંગુર છે
ભૂલ દાખવે છે, દેહ-રાગે તેની પહેલી ભૂલ છે
જેને થઈ દુઃખની અસર, તેની જ કંકે ભૂલ છે
પરપોટું ફૂટે, પણ ન તૂટે, અહમ ચકનાચૂર છે
તાંતાં પકડીયાં મમત – સંગે, કારણો ભરપૂર છે
પરમાણુનાં રસ-ચીકણાં ને સ્નેહ-ગાંડુ પૂર છે
જ્યાં ચોંટ છે ત્યાં રાગ-દ્વેષજ 'તૃષ્ણા' છે, ત્યાં ભૂલ છે
જ્યાં 'ના' કહો, ત્યાં દોડી જઈને, મન-સ્વભાવે-ફૂદશે
જોવાનું નહીં ત્યાં જોઈ લઈને, ચર્મ-ચક્ષુ ઝુલશે
ઈન્દ્રીય પ્રત્યક્ષ, પુર-ગલી પર્યાયો જૂદા, સ્થૂળ છે
કીંતુ ભળે છે, ભાવ-અસ્તિ બીજ, વૃક્ષનું મૂળ છે
કોઈનો અહમ છંછેડવો, ને દ્વેષ-ડામ જ કુર છે
સ્નેહે જગત ઊભું નથી, પણ વેરથી મજબૂર છે
બદલો લીધા વીણ છોડે નહીં એ દ્વેષનો દસ્તૂર છે
તત્ક્ષણ ન લેશે વેર પણ એ કો'ક જન્મે કુટશે
છે વેરી-ઝેરી, ઈર્ષ્યા-અગ્નિ, તંતે ચડવું 'ભૂલ' છે
અહમ દુભવ્યું અણસમજથી તો યે ના કોઈ ભૂલશે
બુદ્ધિથી દાબ્યાં પાપ, કીંતુ 'કલેશે' માંહી ભભૂકશે
પ્રાકૃત 'હવાલે' રાગ-દ્વેષે 'બદલો' દુન્યવી મુલ્ય છે.

સંયોગી પૂરાવે ભટકતાં, ન્યાયનું વર્તુળ છે,
કુદરતનો કાંટો વીતરાગજ, ન્યાય યોખ્ખો ફૂલ છે.
માટે કહ્યું છે, ધર્મ-સ્થાને, છે કીનારો સૂઝ છે,
આત્મા અનાત્મા ભીન્ન વર્તે, 'એ'જ દાદા નૂર છે.
ઓ હો હો સીધું મોક્ષ દાન જ, સર્વ કાળે અમૂલ્ય છે.
સહુ ક્ષેત્ર વીશે પરમ અચરજ, મોક્ષદાની અપૂર્વ છે.
ઈચ્છા નથી ને ક્રોધ થ્યો ત્યાં, વળગણોનું ભૂર છે,
આમજ સ્વભાવ-રસોની ગુપ્તી, જોઈ જાણી છૂટશે.
ચેતાવે પ્રજ્ઞા પણ ન માન્યું, ત્યાંજ રોગનું મૂળ છે,
કારણ છે જૂનાં આજે નીકળ્યો તાવ કાર્યે સ્થૂળ છે.
સંપૂર્ણ જાશે રોગ ત્યારે, મોક્ષ દ્વારો ખૂલશે,
મહાનીર્જરાથી શૂકલધ્યાને, ખોળીયું ગૂજરી જશે.
અહીં વિશ્વવસ્થા ગૂજરવાની ખેરવી દ્યો ધૂળ છે,
દાદા વિનાની કોઈ સ્મૃતિઓ, યાદ રહી તો ભૂલ છે. (૩)

